
בחזרה לעתיד: תכנית לכיתות ה'ו' רציונל וסילבוס

רציונל התכנית

"בחזרה לעתיד" היא תכנית חדשנית שנתית לכיתות ה'ו' לפיתוח חשיבה והעצמה חברתית רגשית סביב אתגרים ומשימות קבוצתיות, בדגש על התמודדות עם אתגרי העתיד במציאות משתנה.

התכנית כוללת תמהיל של תכנים ואמצעי הדרכה חדשניים, כדי ליצור גיוון ועניין בלמידה לשכבות גיל אלו, ובכלל זה מצגות וסרטונים, ערכות הנחיה, פוסטרים ועוד.

התכנית כוללת גם יחידה ללמידה חדשנית אינטראקטיבית בעזרת טאבלטים וקוביות חכמות ההופכות את חוויית המשחק הקלאסית לחוויה אינטראקטיבית. טכנולוגיה חדישה זו מאפשרת משחק שיתופי סביב אתגרים ומשימות קבוצתיות, מטפחת למידה עצמאית, חשיבה ביקורתית והתמודדות עם פתרון בעיות. בנוסף, יש בתכנית יחידה המוקדשת למשימות קבוצתיות מאתגרות מחוץ לכיתה, המתבצעות באמצעות ציוד מגוון כמו מרבדי משחקים, כדורים, כרטיסיות הפעלה, דגלים וכד'.

בתכנית מתקיימת גם "אולימפיאדת החשיבה", מפעל חינוכי ייחודי המתקיים קרוב לשלושה עשורים, בו מתחרות מאות נבחרות מרחבי הארץ על הזכייה בגביע משחקי החשיבה.

מבנה התכנית

התכנית מורכבת מ-4 יחידות:

- משחקי חשיבה בקופסה
- אולימפיאדת החשיבה
- משחקי חשיבה דיגיטליים (GO DICE)
- משימות אתגריות מחוץ לכיתה (ODT)

שיטות החשיבה הנלמדות בתכנית

שיטות החשיבה של אשכולות הן כלי יעיל ופשוט להפליא להטמעה ותרגול של הרגלי חשיבה מובנים, שיסייעו ללומדות וללומדים להתמודד עם מצבים שונים בחיי היומיום בתחומים הקוגניטיביים, החברתיים והרגשיים. שיטות החשיבה הנלמדות בתכנית הן:

- "שיטת הרמזור", המסייעת לבחון היטב את הסביבה לפני נקיטת פעולה ומעודדת קבלת החלטות אחראית;
- "שיטת המשקפיים", המסייעת לבחון אירוע שקרה כדי לשפר התנהגות ומחזקת את יכולת הבחינה העצמית;
- "שיטת הציפורים הנוודות", המסייעת להשיג מטרה קבוצתית באמצעות שיתוף פעולה;
- "שיטת הסולם", המסייעת להתקדם לעבר המטרה שלב אחר שלב;
- "שיטת עץ החשיבה", המסייעת לבחון חלופות שונות ולבחור בחלופה המתאימה ביותר;
- "שיטת המאזניים", המסייעת לפתור אי הסכמות.

סילבוס התכנית

יחידת לימוד 1: משחקי חשיבה בקופסה

העברת מסרים ופענוחם	1. אליאס
העברת מסרים ופענוחם	2. אליאס
שליפת מילים	3. אנומיה
העשרה שפתית	4. אנומיה
יצירת רמזים	5. שם קוד תמונות
פענוח רמזים	6. שם קוד תמונות
חשיבה יצירתית	7. רמז בריבוע
שיתוף פעולה בקבוצה	8. רמז בריבוע
	9. שיעור אינטגרטיבי מסכם

יחידת לימוד 2: אולימפיאדת החשיבה

כוחה של קבוצה	1. אבאלון
דחיית סיפוקים	2. אבאלון
חשיבה אסטרטגית	3. אוקטי
קבלת החלטות אחראית	4. אוקטי
חשיבה לוגית	5. דמקה
בחינת חלופות	6. דמקה
תכנון	7. קורידור
תפיסה מרחבית	8. קורידור
	9. שיעור אינטגרטיבי מסכם

יחידת לימוד 3: משחקי חשיבה דיגיטליים (GO DICE)

ריכוז, מיקוד קשב	1. האדום יוצא
זיכרון, מיקוד, הבחנה בפרטים	2. מה בתמונה?
תכנון, הסקת מסקנות	3. קפוץ לברכה
העשרת ידע עולם, שיתוף פעולה	4. טריוויה מסביב לעולם
חשיבה מתמטית, תכנון, זריזות מחשבה	5. צוות הפצצות
תכנון, ראייה מרחבית	6. טודה
תפיסה מרחבית, תכנון	7. חסימת החורשה
חשיבה אסטרטגית, קבלת החלטות	8. שש בש
	9. שיעור אינטגרטיבי מסכם

יחידת לימוד 4: משימות אתגריות מחוץ לכיתה (ODT)

זיכרון שיטתי, עבודת צוות	1. סיימון צבעים, שדה המספרים
תקשורת בינאישית, הקשבה, ריכוז	2. קרוסלה, דגלי סְמפּוֹר
גמישות מחשבתית, פתרון בעיות, עבודת צוות	3. חידות גפרורים, משחקי חברה
הסקת מסקנות, הקשבה, מנהיגות	4. חידות מתמטיות אנושיות, צורות בחבלים
עבודה בצוות, חשיבה ביקורתית	5. חוצים את הגשר, משימות XO
תכנון, תפיסה מרחבית, מיקוד קשב	6. אין פניה שמאלה, משחקי כדור
פתרון בעיות, חשיבה יצירתית	7. משחקי שבלונת-דמקה
סיעור מוחות, הסקת מסקנות	8. בכיוון החץ, מגדל מנייר
	9. שיעור אינטגרטיבי מסכם

בחזרה לעתיד: תכנית לכיתות ה'ו' רציונל וסילבוס

רציונל התכנית

"בחזרה לעתיד" היא תכנית חדשנית שנתית לכיתות ה'ו' לפיתוח חשיבה והעצמה חברתית רגשית סביב אתגרים ומשימות קבוצתיות, בדגש על התמודדות עם אתגרי העתיד במציאות משתנה.

התכנית כוללת תמהיל של תכנים ואמצעי הדרכה חדשניים, כדי ליצור גיוון ועניין בלמידה לשכבות גיל אלו, ובכלל זה מצגות וסרטונים, ערכות הנחיה, פוסטרים ועוד.

התכנית כוללת גם יחידה המוקדשת למשימות קבוצתיות מאתגרות מחוץ לכיתה, המתבצעות באמצעות ציוד מגוון כמו מרבדי משחקים, כדורים, כרטיסיות הפעלה, דגלים וכד'.
בתכנית מתקיימת גם "אולימפיאדת החשיבה", מפעל חינוכי ייחודי המתקיים קרוב לשלושה עשורים, בו מתחרות מאות נבחרות מרחבי הארץ על הזכייה בגביע משחקי החשיבה.

מבנה התכנית

התכנית מורכבת מ-4 יחידות נושאיות:

- תקשורת ושפה
- אולימפיאדת החשיבה
- תכנון וגמישות מחשבתית
- משימות אתגריות מחוץ לכיתה (ODT)

שיטות החשיבה הנלמדות בתכנית

- שיטות החשיבה של אשכולות הן כלי יעיל ופשוט להפליא להטמעה ותרגול של הרגלי חשיבה מובנים, שיסייעו ללומדות וללומדים להתמודד עם מצבים שונים בחיי היומיום בתחומים הקוגניטיביים, החברתיים והרגשיים. שיטות החשיבה הנלמדות בתכנית הן:
- "שיטת הרמזור", המסייעת לבחון היטב את הסביבה לפני נקיטת פעולה ומעודדת קבלת החלטות אחראית;
 - "שיטת המשקפיים", המסייעת לבחון אירוע שקרה כדי לשפר התנהגות ומחזקת את יכולת הבחינה העצמית;
 - "שיטת הציפורים הנוודות", המסייעת להשיג מטרה קבוצתית באמצעות שיתוף פעולה;
 - "שיטת הסולם", המסייעת להתקדם לעבר המטרה שלב אחר שלב;
 - "שיטת עץ החשיבה", המסייעת לבחון חלופות שונות ולבחור בחלופה המתאימה ביותר;
 - "שיטת המאזניים", המסייעת לפתור אי הסכמות.

סילבוס התכנית

יחידת לימוד 1: תקשורת ושפה

העברת מסרים ופענוחם	1. אליאס
העברת מסרים ופענוחם	2. אליאס
שליפת מילים	3. אנומיה
העשרה שפתית	4. אנומיה
חשיבה יצירתית	5. רמז בריבוע
שיתוף פעולה בקבוצה	6. רמז בריבוע
מיקוד קשב	7. עולה יורד
יכולת שליפה ומהירות תגובה	8. 7 עולה יורד
	9. שיעור אינטגרטיבי מסכם

יחידת לימוד 2: אולימפיאדת החשיבה

כוחה של קבוצה	1. אבאלון
דחיית סיפוקים	2. אבאלון
חשיבה אסטרטגית	3. אוקטי
קבלת החלטות אחראית	4. אוקטי
חשיבה לוגית	5. דמקה
בחינת חלופות	6. דמקה
תכנון	7. קורידור
תפיסה מרחבית	8. קורידור
	9. שיעור אינטגרטיבי מסכם

יחידת לימוד 3: תכנון וגמישות מחשבתית

יצירת רמזים ופענוחם	1. שם קוד תמונות
עבודת צוות יעילה	2. שם קוד תמונות
יכולת שליפה ומהירות תגובה	3. צ'אנס
הערכת סיכוי מול סיכון	4. צ'אנס
כוחו של תכנון	5. מאסטר קאפקייקס
שיתוף פעולה בקבוצה	6. מאסטר קאפקייקס
מתן תשומת לב לסביבה	7. קוד 3
הסקת מסקנות	8. קוד 3
	9. שיעור אינטגרטיבי מסכם

יחידת לימוד 4: משימות אתגריות מחוץ לכיתה (ODT)

זיכרון שיטתי, עבודת צוות	1. סיימון צבעים, שדה המספרים
תקשורת בינאישית, הקשבה, ריכוז	2. קרוסלה, דגלי סְמפּוֹר
גמישות מחשבתית, פתרון בעיות, עבודת צוות	3. חידות גפרורים, משחקי חברה
הסקת מסקנות, הקשבה, מנהיגות	4. חידות מתמטיות אנושיות, צורת בחבלים
עבודה בצוות, חשיבה ביקורתית	5. חוצים את הגשר, משימות XO
תכנון, תפיסה מרחבית, מיקוד קשב	6. אין פניה שמאלה, משחקי כדור
פתרון בעיות, חשיבה יצירתית	7. משחקי שבלונת-דמקה
סיעור מוחות, הסקת מסקנות	8. בכיוון החץ, מגדל מנייר
	9. שיעור אינטגרטיבי מסכם